

2009 Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi Sayı:25, s.1-7

**EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK ERTELEME
DAVRANIŞLARINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ**

Şaban ÇETİN¹

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, öğretmen adaylarının akademik erteleme davranışlarına ilişkin görüşlerinin incelenmesidir. Araştırmanın çalışma grubunu Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesinde 2008-2009 öğretim yılında öğrenim gören 500 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Aitken Erteleme Eğilimi Ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS paket programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre öğretmen adayların erteleme davranışlarının; cinsiyet, derslerdeki başarı durumu ve ikamet şekline göre farklılaştığı gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Erteleme, Akademik Başarı.

**REVIEWING THE IDEAS OF THE FACULTY OF EDUCATION STUDENTS
TOWARDS ACADEMIC PROCRASTINATION BEHAVIORS**

ABSTRACT

The objective of this study is to review the ideas of the Faculty of Education Students towards academic procrastination behaviors. 500 students studying in Gazi University Faculty of Industrial Arts Education between 2008-2009 academic year form the study group of the research. Aitken Procrastination Tendency Scale is used as a data collection tool. Data derived from research are analyzed by the SPSS 13.0 packaged software. In consequence of research; it is observed that the procrastination behaviors of teacher candidates vary from their gender, success situations in subjects and residential type.

Keywords: Procrastination, Academic Success.

1.GİRİŞ

Erteleme, yapılması gereken görev veya kararlardan tamamen kaçınma eğilimidir (Tuckman ve Sexton, 1990: 465-472). Solomon ve Rothblum, ertelemeyi görevleri ertelemekten doğan gereksiz öznel sıkıntı olarak tanımlamaktadırlar (Solomon ve Rothblum, 1984: 503-509).

Bazen ertelenen, hangi mesleği yapacağımıza karar vermek yada sağlıkla ilgili sıkıntı duyulan bir konuda doktora başvurmak gibi önemli ve öncelikli işler olabilir. Kimi zaman günlük hayatta küçük gibi görünen odanın toplanması, bir yakının aranması gibi işler de olabilir. Ertelenen iş ne olursa olsun, sonuç aynıdır; ertelenen iş bir diğer işi etkiler. Ertelenen yani yapılmayan işler biriktikçe içinden çıkılmaz bir hal alabilir (mc.metu.edu.tr, 2009). Erteleme, aslında önemli bir problemdir. Erteleme için kendini suçlu hissetme, umutsuzluk, pişmanlık davranışları iç sonuçlarken, gergin ilişkiler, kaçırılmış fırsatlar, akademik çalışmada yavaşlama dış sonuçları oluşturmaktadır (Carr, 2001: 26). Bu negatif etkiler hem iş çevresinde hem de akademik çevrede erteleme için yardım gereksinimi

¹ Gazi Üniversitesi, Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü 06830, Gölbaşı/Ankara, scetin@gazi.edu.tr

arttırmaktadır (Burka ve Yuen, 1982: 32-34). Gallagher, Golin ve Kelleher (Gallagher ve ark., 1992: 301-309) yaptığı bir araştırmada öğrencilerin %52'sinin erteleme konusunda yardım almaya oldukça ihtiyaç duyduklarını ortaya koymuştur.

Akademik çalışmada erteleme, üniversite öğrencileri için yaygın bir problemdir ve üniversitelerin yoğun olarak çalıştığı bir konudur. Pek çok öğrenci bazı aşamalarda ödevlerini erteler ve öğrencilerin dörtte biri bu ertelemeden dolayı düşük akademik performans veya stres yaşarlar (Ferrari ve ark., 1995; Hill ve ark., 1978: 256-262; Solomon ve Rothblum, 1984: 503-509).

Solomon ve Rothblum (1984: 503-509) öğrencilerin erteleme sebepleri için iki önemli faktör belirlemiştir: başarısızlık korkusu (ki buna da değerlendirme anksiyete, mükemmelliyetçilik ve düşük güven de dahil) ve ödev sevmeme. Ferrari (1992: 75-84) yaptığı çalışmada öğrencilerin erteleme sebeplerini genel anksiyete ve kişinin kendi düşünceleri üzerine odaklanması olarak belirtmektedir. Pek çok erteleme çalışmalarında bu faktörlerde farklılaşmaların olduğu başka bir deyişle tam bir birlikteliğin olmadığı görülmektedir.

Alan yazın incelendiğinde erteleme davranışının, yaşamın değişik alanlarında özellikle akademik alanda farklı boyut ve düzeylerde etkili olduğu ve yaşamı olumsuz yönde etkilediği gözlenmektedir. Yurt dışında konu ile ilgili pek çok çalışma yapılmasına rağmen ülkemizde bu konuya ilişkin çalışmalar henüz çok yeterli değildir. Bu açıdan araştırma, öğretmen adayları arasında var olan durumu ortaya koymak ve farklı değişkenler açısından irdeleyerek alana katkı sağlamak yönünde önemli görülmektedir.

Bu bağlamda araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının akademik erteleme davranışlarına ilişkin görüşlerini inceleyerek akademik erteleme eğilimlerini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda şu sorulara cevap aranmıştır;

1. Araştırmaya katılan öğrencilerin akademik erteleme eğilimleri nasıldır?
2. Öğrencilerin akademik erteleme eğilimleri; cinsiyetlerine, devam ettikleri sınıf düzeyine, derslerdeki başarı durumlarına, bölümlerine ve ikamet etme şekillerine göre farklılık göstermekte midir?

2.YÖNTEM

Bu bölümde, araştırma modeli, evren ve örneklem, veri toplama aracı, verilerin toplanması, verilerin çözümlenmesi ve yorumlanmasına yer verilmiştir.

2.1 Araştırma Modeli

Araştırma, tarama modelinde betimsel bir özellik taşımaktadır. Araştırmayla, öğretmen adaylarının akademik erteleme davranışlarına ilişkin görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır.

2.2 Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma evrenini Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesinin dört bölümünde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Öğrenci sayısının fazla olması nedeniyle örneklem alma yoluna gidilmiştir. Bölümler arasından ikisi random olarak atanarak (Aile ve Tüketici Bilimleri Bölümü ve Endüstriyel Teknoloji Eğitimi Bölümü) bu bölümlerde öğrenim gören 1., 2., 3. ve 4. sınıf olmak üzere 500 öğrenciye gönüllülük esasına dayalı olarak ölçme aracı uygulanmıştır.

2.3 Verilerin Toplaması ve Çözümlemesi

Araştırmada veriler, Balkıs (2006) tarafından Türkçeye uyarlanan Aitken Erteleme Eğilimi Ölçeği ile toplanmıştır. Değişkenler arasındaki karşılaştırmalarda t testi ve varyans analizi tekniklerinden yararlanılmıştır.

3. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmanın alt amaçlarına dayalı olarak elde edilen bulgular ile bu bulgularla dayalı yorumlara yer verilmiştir.

3.1. Öğrencilerin Akademik Erteleme Puanlarının Dağılımı

Öğrencilerin, erteleme ölçeğinden almış oldukları toplam puanlarının dağılımı Çizelge 1’de yer almaktadır.

Çizelge 1. Öğrencilerin Toplam Akademik Erteleme Puanlarının Dağılımı

Erteleme Puanı	f	%
Yüksek	165	33
Orta	171	34
Düşük	164	33

Çizelge 1 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin %33’ünün “yüksek”, %34’ünün “orta” ve geri kalan bölümünün de (%33) “düşük” erteleme davranışına sahip oldukları gözlenmektedir.

3.2. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Akademik Erteleme Puanlarının Dağılımı

Öğrencilerin cinsiyetlerine göre akademik erteleme puanlarının dağılımı Çizelge 1’de verilmektedir.

Çizelge 2. Cinsiyetlerine Göre Öğrencilerin, Akademik Erteleme Puanlarına İlişkin t Testi Sonuçları

Cinsiyet	n	\bar{X}	ss	t	p	Anlam
Kız	250	36,24	10,77	2,262	0.027	*
Erkek	250	41,80	10,55			

*p<0.05

Çizelge 2 incelendiğinde, araştırmaya katılan kız öğrencilerin akademik erteleme puan ortalamaları ile $\bar{X}=36,24$, erkek öğrencilerin puan ortalamaları $\bar{X}=41,80$ farklıdır. Yapılan t-testi sonucuna göre, öğrencilerin puanları arasındaki bu farkın $\alpha=0.05$ düzeyinde anlamlı ($t=2,262$) olduğu saptanmıştır. Bu sonuca dayalı olarak, erkek öğrencilerin kız öğrencilere oranla daha yüksek düzeyde erteleme puanına sahip oldukları, başka bir deyişle; erkek öğrencilerin kız öğrencilere oranla akademik erteleme davranışlarını daha çok gösterdikleri söylenebilir.

3.3. Öğrencilerin Devam Ettikleri Sınıf Kademesine Göre Akademik Erteleme Puanlarının Dağılımı

Öğrencilerin sınıf kademesine göre akademik erteleme puanlarının dağılımı çizelge 3’de verilmektedir.

Çizelge 3. Devam Ettikleri Sınıf Kademesine Göre Öğrencilerin, Akademik Erteleme Puanlarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Sınıf	n	\bar{X}	ss	F	p	Gruplar
1.Sınıf	130	43,93	11,62			
2.Sınıf	110	39,18	8,86	1,581	0,201	----
3.Sınıf	120	36,28	9,92			
4.Sınıf	140	38,50	13,38			

(--) $p > 0.05$

Çizelge 3’de öğrencilerin devam ettikleri sınıf kademesine göre akademik erteleme puan ortalamaları yer almaktadır. Öğrencilerin devam ettikleri sınıf kademesi değişkenine göre ölçekten almış oldukları erteleme puan ortalamaları arasında fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda F değeri (1.581) $\alpha = 0.05$ düzeyinde anlamlı bulunmamıştır. Bu sonuca dayalı olarak sınıf değişkeninin öğrencilerin akademik erteleme davranışı ile ilgili puanlarında farklılık oluşturmadığı söylenebilir.

3.4. Öğrencilerin Başarı Durumuna Göre Akademik Erteleme Puanlarının Dağılımı

Öğrencilerin başarı durumuna göre akademik erteleme puanlarının dağılımı çizelge 4’de verilmektedir.

Çizelge 4. Başarı Durumuna Göre Öğrencilerin, Akademik Erteleme Puanlarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Sınıf	n	\bar{X}	ss	F	p	Gruplar
1.Çok iyi	50	24,50	2,12			
2.İyi	275	37,02	10,98	3,929	0,024*	1-3
3.Orta	175	42,03	10,13			

* $p < 0.05$

Çizelge 4’de öğrencilerin başarı durumuna göre akademik erteleme puan ortalamaları arasındaki farkın manidarlığını test etmek için yapılan varyans analizi sonucu yer almaktadır. Varyans analizi sonucuna göre, F değeri (3,929) $\alpha = 0.05$ düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını tespit etmek için yapılan scheffe testi sonuçlarına göre, derslerdeki başarı düzeyi “çok iyi” olan öğrencilerin ($\bar{X} = 24,50$), “orta” düzeyde başarılı olanlara ($\bar{X} = 42,03$) oranla daha düşük erteleme puanına sahip oldukları gözlenmektedir. Bu duruma bağlı olarak akademik başarısı yüksek

olan öğrencilerin akademik erteleme eğilimlerinin daha düşük olduğu ve bu yönde davranış gösterdikleri söylenebilir.

3.5. Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Bölüme Göre Akademik Erteleme Puanlarının Dağılımı

Öğrencilerin bölümlerine göre akademik erteleme puanlarının dağılımı Çizelge 4’de verilmektedir.

Çizelge 5. Öğrenim Görülen Bölüme Göre Öğrencilerin, Akademik Erteleme Puanlarına İlişkin t Testi Sonuçları

Cinsiyet	n	\bar{X}	ss	t	p	Anlam
ATBE	220	35,00	10,11	2,146	0.038	*
ETE	280	41,06	7,81			

*p<0.05

Çizelge 5 incelendiğinde, araştırmaya katılan Aile ve Tüketici Bilimi Eğitimi (ATBE) bölümü öğrencilerinin akademik erteleme puan ortalamaları ile $\bar{X}=35,00$, Endüstriyel Teknoloji Eğitimi (ETE) bölümü öğrencilerinin puan ortalamaları $\bar{X}=41,06$ farklıdır. Yapılan t-testi sonucuna göre, öğrencilerin puanları arasındaki bu farkın $\alpha= 0.05$ düzeyinde anlamlı (t=2,146) olduğu saptanmıştır. Bu sonuca dayalı olarak, ATBE bölümü öğrencilerinin ETE bölümü öğrencilerine oranla daha düşük düzeyde erteleme puanına sahip oldukları, başka bir deyişle; akademik erteleme davranışlarını daha az gösterdikleri söylenebilir.

3.6. Öğrencilerin İkamet Durumuna Göre Akademik Erteleme Puanlarının Dağılımı

Öğrencilerin ikamet durumuna göre akademik erteleme puanlarının dağılımı Çizelge 6’da verilmektedir

Çizelge 6. İkamet Durumuna Göre Öğrencilerin, Akademik Erteleme Puanlarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Sınıf	n	\bar{X}	ss	F	p	Gruplar
1.Yurtta	425	35,87	10,34	4,185	0,015*	1-3
2.Evde arkadaşlarımla	50	40,56	10,38			
3.Evde ailemle	25	42,00	8,57			

*p<0.05

Çizelge 6’da öğrencilerin ikamet durumuna göre akademik erteleme puan ortalamaları yer almaktadır. Akademik erteleme puan ortalamaları arasındaki farkın manidarlığını test etmek için yapılan varyans analizi sonucuna göre, F değeri ($\alpha= 0.05$ düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını tespit etmek için yapılan scheffe testi sonuçlarına göre, yurtta kalan öğrencilerin ($\bar{X}=35,87$), evde ailesinin yanında

kalanlara ($\bar{X}=42,00$) oranla daha düşük erteleme puanına sahip oldukları gözlenmektedir. Bu sonuca dayalı olarak yurttan kalan öğrencilerin akademik erteleme eğilimlerinin daha düşük olduğu söylenebilir.

4.SONUÇ VE ÖNERİLER

Öğretmen adaylarının görüşlerine dayalı olarak akademik erteleme eğilimlerinin belirlenmeye çalışıldığı bu araştırma sonucunda, öğretmen adayların % 33' ünün yüksek düzeyde, % 34' ünün ise orta düzeyde erteleme davranışına sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç araştırmaya katılan eğitim fakültesi öğrencilerin değişen oranlarda akademik erteleme davranışıyla ilgili problem yaşadıklarını göstermektedir.

Araştırmada, akademik erteleme davranışının öğrencilerin cinsiyetine göre farklılaştığı; erkek öğrencilerin erteleme eğilimlerinin kız öğrencilere oranla daha üst düzeyde olduğu gözlenmiştir.

Araştırma ile ilgili diğer bir bulgu, akademik erteleme eğiliminin öğrencilerin başarı durumlarına göre farklılaştığı yönündedir. Başarı durumu "çok iyi" olan öğrencilerin erteleme eğilimlerinin başarı durumu "orta" düzeyde olanlara oranla daha alt düzeyde olduğu belirlenmiştir.

Araştırma sonucu, evde ailesiyle birlikte kalan öğrencilere oranla yurttan kalan öğrencilerin erteleme eğilimlerinin daha alt düzeyde olduğunu ortaya koymuştur. Diğer taraftan öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüme göre erteleme eğilimlerinin farklılaştığı ATBE bölümü öğrencilerinin ETE bölümü öğrencilerine oranla daha alt düzeyde erteleme eğilimine sahip oldukları tespit edilmiştir.

Araştırmadan elde edilen bulgular ışığında aşağıdaki önerilerde bulunulabilir;

1. Araştırma öğrencilerin erteleme eğilimlerinin belirlenmesi yönündedir. Bu anlamda alana katkı getireceği düşünülen araştırmanın sonuçlarının daha manidar ve işlevsel olabilmesi için öğrencilerin erteleme eğilimlerinin kaynağını tespit edecek araştırmalarla desteklenmesine ihtiyaç vardır.
2. Okul yıllarında öğrencilerin bir çoğu kendilerine verilen ödevleri sadece zamanlarını iyi düzenleyemedikleri için başarı sorunu yaşayabilmektedirler. Bu türde bir sorunla ilgili olarak bireyler başlangıçta zamanında yeterince çalışmadıkları için sadece suçluluk hissederken daha sonraları kendini yetersiz ve zeka yönünden diğerlerinden daha geri hissetmeye başlayabilir. Böyle bir durumda da eğer bu sorunun kaynağının zeka kapasitelerinin yetersiz olduğundan değil de başka faktörlerden kaynaklandığı ortaya konulmaz ise öğrenim hayatlarının daha başında kişilerin engellenmesi durumu ortaya çıkabilir (Parıltı, 2003: 6). Bu durumun yaşanmaması için farklı okul kademelerinde durumun tüm yönleriyle irdelenerek araştırmalar doğrultusunda olumsuz durum varsa bunu giderici stratejiler belirlenmeli ve uygulanmalıdır.
3. Araştırmanın farklı değişkenler dikkate alınarak tekrarlanmasının konunun daha iyi açıklanmasına katkı getireceği düşünülmektedir.

5.KAYNAKLAR

- Aladağ, M. (2009). Erteleme ve Erteleme ile Baş etme Yolları. (<http://www.mc.metu.edu.tr/~pdrmpdfs/brochure10.pdf>, 30.08.2009)
- Balkıs, M.(2006). Öğretmen adaylarının davranışlarındaki erteleme eğilimlerinin düşünme ve karar verme tarzları ile ilişkisinin incelenmesi.Yayımlanmamış Doktora Tezi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü D.E.U.B.E.F. İzmir.
- Burka, J. ve Yuen. L. (1982) "Mind Games Procrastinators Play". *Psychology Today*, 32-34.
- Carr, N. G. (2001) "Curbing The Procrastination Instinct" *Harvard Business Review*, 79, 26.
- Ferrari, J. R., Johnson, J. L. ve McCown, W. G. (1995). *Procrastination and Task Avoidance*. New York, NY: Plenum Press.
- Ferrari, J. R. (1992). "Procrastinators and Perfect Behaviour: An Exploratory Factor Analysis of Self-Presentation, Self-Awareness, and Self-Handicapping Components" *Journal of Research in Personality*, 26: 75-84.
- Gallagher, R. P., Golin, A. ve Kelleher, K. (1992). "The Personal, Career and Learning Skills Needs of College Students" *Journal of College Student Development*, 33: 301-309.
- Hill, M. B., Hill, D. A., Chalot, A. E. ve Barrall, J. F. (1978). "A Survey of College Faculty and Student Procrastination" *College Student Journal*, 12: 256-262.
- Parıltı, C. (2003). "Belli Bir Sürede Bitirilmesi Gereken İşleri Son Ana Erteleme ve Bu Durumun Kişi Üzerindeki Etkileri" *Kamu-İş*, C.7, Sayı 2.
- Solomon, L. J. ve Rothblum, E. D. (1984). "Academic Procrastination: Frequency and Cognitive-Behavioral Correlates" *Journal of Counseling Psychology*, 31: 503-509.
- Tuckman, B. W. ve Sexton, T. L. (1990) "The Relation Between Self-beliefs and Self-regulated Performance" *Journal of Social Behavior*, 5: 465-472.